

Een rare zoetwatermossel in de Zanderij in Katwijk:
Scabies crispata (Gould, 1843)

Fig. 1. De sloot in De Zanderij in Katwijk met een hoop van plantenresten. Foto Arie Twigt.

Arie Twigt & Anthonie van Peursen

Summary On 13 November 2016 one empty doublet of the freshwater mussel *Scabies crispata* (Gould, 1843) was found in De Zanderij in Katwijk, province of South Holland, the Netherlands. Most likely this specimen had been purchased by an aquarist who eventually dumped it in the ditch from which it was recovered.

De vondst

Op 13 november 2017 liep de eerste auteur 's middags zoals gewoonlijk van de bushalte naar huis, langs een sloot in de Zanderij van Katwijk (Amersfoort coördinaten 88.73-467.147) (fig. 1). Aangezien die sloot onlangs was 'geschoond' lagen er meerdere hopen met plantenresten. In een van die hopen werd een opvallend doublet van een zoetwatermossel gevonden (fig. 2). De schelp kwam niet bekend voor en was niet afgebeeld in de Veldgids Slakken en mossels (Jansen, 2015). Dus plaatste de eerste auteur een aantal foto's op de Facebookpagina van de NMV. Spoedig daarna reageerde Vollrath Wiese. Hij schreef dat het waarschijnlijk om de soort *Scabies crispata* (Gould, 1843) ging. Hij achtte het waarschijnlijk dat de schelp via de aquariumhandel in de sloot terecht was gekomen. Een korte zoektocht op internet bevestigde deze mogelijkheid: deze soort staat inderdaad te koop op onder andere het internetverkoop-punt Marktplaats.

Ook Bert Jansen reageerde: "Dit is volgens mij inderdaad *Scabies crispata*. Ook wel de Gestreepte zoetwatermossel genoemd. Het is een *Unio* soort die oorspronkelijk uit Azië afkomstig is (Thailand) [...]."

Biotoop

Een latere inspectie van dezelfde sloot leverde geen bijzonderheden meer op, enkel soorten die algemeen voorkomen in Nederland zoals de Grote diepslak *Bithynia tentaculata* (Linnaeus, 1758).

Determinatie

De mossel is beschreven in Haas (1969: 115) onder de naam *Indonaia crispata* Gould (Haas noemt geen jaartal bij de auteur). Hij wordt als *Scabies crispata* beschreven in Brandt (1974: 281-283), in Ramakrishna & Dey (2007: 277-278) en in He Jing & Zhuang Zimin (2013: 103-104).

Nederlandse naam?

De door Bert Jansen genoemde Nederlandse naam "Gestreepte zoetwatermossel" was via internet niet terug te vinden. Wel is op internet de Duitse naam "Grüne Ornamentmuschel" te vinden. Het is overigens discutabel of bij een incidentele vondst van een exotische schelp daar ook een Nederlandse naam aan moet worden gegeven.

Herkomst

Uit de geraadpleegde literatuur is het wel duidelijk dat deze soort een brede verspreiding heeft, maar hoe het precies zit moet nog nader worden onderzocht. Volgens MUSSELP (mussel-project.uwsp.edu) gaat het om een wijd verspreide soort die leeft in zuidelijk China/Indochina. Wikipedia (wikipedia.com) vermeldt het voorkomen in Vietnam, Laos en Cambodja en soms ook in (oostelijk) Thailand en India. Op de IUCN site wordt aangegeven dat de soort voorkomt in Cambodja, India (Arunachal Pradesh, Assam), Myanmar en Thailand.

Omdat er nog geen goed beeld is over de verspreiding van deze soort is hij door de IUCN op de Rode lijst gezet.

Dat lijkt niet geheel terecht omdat op dezelfde IUCN pagina staat dat het om een wijd verbreide soort gaat waarvan het niet waarschijnlijk is dat deze in zijn voorkomen wordt bedreigd ("The species has a wide range and is not likely to be threatened across its range.").

Dankwoord

Dank aan Vollrath Wiese en Bert Jansen voor hun initiële reacties.

Geraadpleegde bronnen

BRANDT, R.A.M. 1974. The non-marine aquatic Mollusca of Thailand. – Archiv für Molluskenkunde 105: I-IV, 1-423.

HAAS, F. 1969. Superfamilia Unionacea. – Das Tierreich Teil 88. Herdruk 2013: Walter de Gruyter, Berlijn.

HE JING & ZHUANG ZIMIN, 2013. The freshwater bivalves of China. – ConchBooks, Hackenheim.

IUCN. <http://www.iucnredlist.org/details/166789/0>.

MUSSELP <http://mussel-project.uwsp.edu>.

RAMAKRISHNA & A. DEY, 2007. Handbook on Indian Freshwater Molluscs. – Directorate Zoological Survey of India, Calcutta.

Adres van de auteur
arietwig4@gmail.com

Fig. 2. De 'Gestreepte zoetwatermossel' *Scabies crispata* van De Zanderij in Katwijk. Foto's Arie Twigt.